

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/130/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512203739
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2512203739.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov: Mgr. Michal Novotný ako predseda senátu a JUDr. Daniel Ilavský a Mgr. Katarína Arnouldová ako členovia senátu v sporovej veci žalobkyne: Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a.s., IČO: 31 351 026, Grösslingová 77, Bratislava, zastúpenej: SEDLAČKO & PARTNER, s.r.o., advokátska kancelária, Bratislava, proti žalovaným: 1. A. Q., nar. XX. C. XXXX, a 2. P. Q., nar. XX. E. XXXX, obaja A. M. XX, F., o 64.100,70 € s prísl., na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č. k. 4 C 72/2012-174 zo 27. novembra 2017 takto

rozhodol:

- I. Napadnutý rozsudok sa potvrdzuje.
- II. Žalovaným sa nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. zastavil konanie v časti o zaplatenie 1.115,40 € istiny, 8.118,76 € úroku za obdobie od 20. novembra 2009 do 5. júna 2012, 8.135,03 € úroku z omeškania za obdobie od 20. novembra 2009 do 5. júna 2012 a 942,68 € poplatkov, II. zaviazal žalovaných solidárne zaplatiť žalobkyni istinu 44.736,78 s 9 % ročným úrokom z omeškania od 6. júna 2012, III. zamietol žalobu v prevyšujúcej časti, t. j. čo do zaplatenia istiny 17.305,84 € a úrokov z omeškania nad 9 % ročne, a IV. priznal žalobkyni náhradu trov konania.

2. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za dokázaný tento skutkový stav:

3. Žalobkyňa uzavrela so žalovanými 26. októbra 2007 úverovú zmluvu, na základe ktorej im poskytla medziúver zo zmluvy o stavebnom sporení č. 25226196 s cieľovou sumou 4.000.000 Sk pri úrokovej sadzbe 4,99 % na preklopenie obdobia do pridelenia cieľovej sumy zo stavebného sporenia a vzniku nároku na riadny úver. Žalovaní mali medziúver splácať v mesačných splátkach po 28.000 Sk, z čoho 0,28 % sa malo vkladať na sporiteľský účet a 0,42 % sa malo použiť na splácanie úrokov z medziúveru. Po pridelení cieľovej sumy mali žalovaní splácať úver splátkami minimálne vo výške 28.000 Sk tak, aby celý úver bol splatený do 8,16 roka od pridelenia cieľovej sumy. Úver bol zabezpečený záložným právom v prospech žalobkyne k nehnuteľnostiam zapísaným na liste vlastníctva č. 3916 pre k. ú. Čachtice. Žalobkyňa bola podľa zmluvy oprávnená žiadať okamžité splatenie úveru, ak budú žalovaní v omeškaní s platením dvoch splátok medziúveru alebo ak nezaplatia niektorú splátku napriek upomienke do troch mesiacov. Ak žalobkyňa požiadala o okamžité splatenie, zúčtovala dlžnú sumu s nasporenou sumou a zvýši platnú úrokovú sadzbu zostatku úveru o 5 %. Podľa čl. V ods. 6 zmluvy sa všetky splátky mali najskôr účtovať na úhradu poistného, nákladov, úrokov a následne istiny.

4. Žalobkyňa žalovaným medziúver poskytla a tí ho postupne splácali. Už v roku 2008 však splátky nesplácali včas, preto ich žalobkyňa požiadala o okamžité splatenie úveru dňom 20. novembra 2009, ku ktorému zostatok istiny predstavoval 63.048,64 €. Na úhradu svojej pohľadávky žalobkyňa vykonala

záložné právo k nehnuteľnostiam, z ktorého výťažok 18.311,86 € došiel na medziúverový účet 6. júna 2012. Z tohto výťažku žalobkyňa uhradila 17.305,84 € na úhradu poplatkov, úrokov a úrokov z omeškania a na istinu použila len sumu 1.115,40 €. Preto od 6. júna 2012 dlžná istina predstavuje len 61.933,24 €.

5. Právne súd prvej inštancie uzavrel, že úverová zmluva z 30. októbra 2007 sa najneskôr od 1. januára 2008 považuje za spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 ods. 1 v spojení s § 879j Obč. zák., na čom nič nemení ani záver, že zmluva o úvere je podľa § 261 ods. 3 Obch. zák. tzv. absolútny obchod. Na túto zmluvu treba podľa § 52 ods. 2 Obč. zák. aplikovať prednostne ustanovenia Občianskeho zákonníka. Podľa súdu prvej inštancie tak mala žalobkyňa výťažok dražby podľa § 566 ods. 2 Obč. zák. započítať najskôr na istinu a až potom na príslušenstvo, pretože žalovaní neurčili iné poradie započítania. Opačnú dohodu v úverovej zmluve považoval súd prvej inštancie za neplatnú podľa § 54 ods. 1 Obch. zák., pretože sa odchyľuje od zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto považoval nárok na istinu za dôvodný len v časti 63.048,64 - 18.311,86 = 44.736,78 €. Úrok z omeškania považoval súd prvej inštancie za opodstatnený len do výšky 9 % v zmysle § 517 ods. 2 Obč. zák. a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom do 31. januára 2013 (porov. § 10c cit. nariadenia). Podľa názoru súdu prvej inštancie dochádza dojednaním súbežného nároku na úrok aj úrok z omeškania k odklonu od dispozitívnej normy v neprospech spotrebiteľa. Poplatky uplatňované žalobkyňou považoval súd prvej inštancie za dokázané iba obsahom sadzobníkov ako jednostranných úkonov žalobkyne, pričom podľa jeho názoru musia byť poplatky dohodnuté priamo v spotrebiteľskej zmluve. Ich uvedenie vo všeobecných obchodných podmienkach, ktoré majú formulárový charakter, spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach strán v neprospech spotrebiteľa, preto je podľa § 53 Obč. zák. neplatné. a ich individuálne dojednanie nebolo preukázané.

6. Včas podaným odvolaním proti výrokom III a IV rozsudku sa žalobkyňa domáha jeho zmeny, že sa žalobe vyhovie v celom rozsahu (podľa obsahu odvolania však žalobkyňa žiada priznať len poplatky vo výške 42 €, nie ďalšie poplatky do výšky 109,38 €, ktoré boli predmetom rozhodovania súdu prvej inštancie). Úvodom namietla, že úverová zmluva z 30. októbra 2007 sa považuje za absolútny obchod, v dôsledku čoho sa naň vzťahovalo ustanovenie § 330 Obch. zák. a čl. V ods. 6 zmluvy a § 10 ods. 5 všeobecných obchodných podmienok pre stavebné sporenie FLEXIBIL účinných od 1. marca 2007 s ním boli v súlade. Podľa týchto ustanovení sa plnenia mali započítať najskôr na príslušenstvo (poplatky, poistenie, úroku), až potom na istinu. Pre započítanie teda bola rozhodujúca vôľa dlžníka vyjadrená v citovaných ustanoveniach zmluvy a VOP. Žalobkyňa ďalej vytkla súdu prvej inštancie, že pri prípustnosti úrokov z omeškania aplikovala § 52 ods. 2 Obč. zák. v znení účinnom od 1. apríla 2015, hoci podľa dovtedajších predpisov sa úverová zmluva považovala za absolútny obchodný vzťah, podľa ktorého mal veriteľ právo považovať úrok z omeškania vo výške určenej v zmluve (§ 369 ods. 1 Obch. zák.). Podľa § 10 ods. 3 VOP pritom obsahoval dohodu o zvýšení úroku pri omeškaní o 5 % nad pôvodne dohodnutý úrok. Poplatky boli podľa žalobkyne uvedené v sadzobníku v súlade s čl. VI ods. 1, 2 a 5 úverovej zmluvy, ako aj podľa § 13 ods. 2 VOP, a žalovaní sadzobník prevzali. Poplatok za vedenie účtu im bol pritom účtovaný v súlade s § 9 ods. 10 zákona č. 129/2010 Z. z. a v súlade s vôľou kontrahentov.

7. Žalovaní sa k odvolaniu doručenému im do vlastných rúk, resp. postupom podľa § 106 ods. 3 C. s. p. nevyjadřili.

8. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v napadnutom rozsahu (§ 379 C. s. p.), ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie bez nariadenia pojednávania, keďže nebolo potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie a nevyžaduje to ani verejný záujem (§ 385 ods. 1 C. s. p. a contrario). Po jeho preskúmaní v medziach odvolacích dôvodov a väd, na ktoré je potrebné prihliadať z úradnej povinnosti (§ 380 C. s. p.), dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

9. Súdom prvej inštancie bol zistený a pre odvolací súd je podľa § 383 C. s. p. záväzný skutkový stav reprodukovaný v odsekoch 3 a 4 tohto rozsudku. Takto zistený skutkový stav aj podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva z nesporných skutočností (§ 151 a § 186 ods. 3 C. s. p.) a z vykonaných dôkazov hodnotených vo vzájomnej súvislosti v súlade s § 191 C. s. p. Skutkové zistenia sú v podstate len reprodukciou listinných dôkazov, proti ktorým strany za konania nevzniesli žiadne námietky.

10. Súdu prvej inštancie treba na úvod vytknúť, že vo výroku o vyhovení žaloby porušil ustanovenie § 216 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého je súd viazaný žalobným návrhom žalobcu. Súd sa v sporovom konaní nemôže vecne zaoberať iným právnym vzťahom, iným právom, ani iným plnením (čo do druhu

alebo výšky), než aké je uvedené v žalobe a nemôže priznať iné plnenie, ako je žiadané v petite (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 5 Obdo 90/2018). V prerokúvanej veci žalobkyňa v žalobe predniesla, že uplatňuje „úrokovú sadzbu 9,99 % p. a.“, ktorá pozostáva „z riadneho úroku vo výške 4,99 % p. a. v súlade s § 497 [Obch. zák.] a úrokov z omeškania vo výške 5 % p. a. v súlade s § 369 ods. 1 [Obch. zák.]“. Z takto vymedzeného žalobného nároku je teda zrejmé, že žalobkyňa popri sebe uplatňuje úroky aj úroky z omeškania ako dva samostatné nároky, ktoré len na účely výpočtu zlúčila do jednej „úrokovej sadzby“ 9,99 %. V tomto zmysle potom treba posudzovať aj petit jej žaloby v súvislosti s celým jej obsahom a formuláciu „úroky z omeškania vo výške 9,99 % p. a.“ v petite tak treba považovať len za formulačnú nepresnosť petitu. Obsahu žaloby potom nezodpovedá záver súdu prvej inštancie v ods. 59 a 62 napadnutého rozsudku, že predmetom konania neboli úroky za obdobie po zosplatnení žaloby, ale úrok z omeškania vo výške 9,99 %. Z obsahu žaloby je totiž úplne zrejmé, že úrok vo výške 4,99 % ročne predmetom konania bol, rovnako ako bol predmetom konania úrok z omeškania, ale len vo výške 5 % ročne. Úvahám súdu prvej inštancie v ods. 59 a 60 by potom zodpovedalo len vyhovieť žalobe čo do 5 % úroku z omeškania a jej zamietnutie čo do celého 4,99 %-ného riadneho úroku z istiny, nielen čo do 0,99 % z tohto úroku. Pretože však odvolací súd je viazaný rozsahom odvolania, keďže nejde o žiaden z prípadov § 379 písm. a) až c) C. s. p., a vyhovujúca časť rozsudku žalovanými napadnutá nebola, nemohol sa odvolací súd tejto časti napadnutého rozsudku nijako dotknúť. Tieto skutočnosti ale budú mať význam pri posúdení dôvodnosti odvolania čo do riadneho úroku.

11. Odvolací súd sa predovšetkým v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, pokiaľ ide o otázku započítania výťažku dražby a o otázku súbežného nároku na úrok a úrok z omeškania (§ 387 ods. 2 C. s. p.). Súd prvej inštancie správne posúdil úverovú zmluvu z 30. októbra 2007 ako spotrebiteľskú zmluvu, hoci z hľadiska vtedajšieho znenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka mohlo byť sporné, či sa takáto zmluva kvalifikuje ako spotrebiteľská zmluva (nebola uzavretá „podľa ôsmej časti“ Obč. zák.). Podľa ustanovenia § 879j Obč. zák. sa však aj zmluvy uzavreté pred 1. januárom 2008 spravujú predpismi účinnými od 1. januára 2008. To, že žalobkyňa pri uzatváraní a plnení tejto zmluvy konala v rámci svojej obchodnej a podnikateľskej činnosti a žalovaní na tento účel nekonali, nebolo za konania sporné, preto nie je sporné ani to, že žalovaných treba považovať za spotrebiteľov v zmysle § 52 ods. 4 Obč. zák. v znení účinnom od 1. januára 2008. Na závere, že išlo o spotrebiteľskú zmluvu, nič nemení ani to, že podľa jej obsahu mohlo ísť o úverovú zmluvu v zmysle § 497 a nasl. Obch. zák., ktorá sa považovala za absolútny obchod v zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Obch. zák. Obchodný zákonník totiž neobsahoval úpravu spotrebiteľských zmlúv, v dôsledku čoho sa aj v obchodnoprávných vzťahoch aplikovala úprava § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (porov. § 1 ods. 2 Obch. zák.). Odvolací súd k argumentácii súdu prvej inštancie poukazuje už len na aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR zhrnutú v jeho rozsudku sp. zn. 1 Cdo 203/2018 z 28. mája 2019, podľa ktorej sa aj pred 1. aprílom 2015 (t. j. do výslovnej úpravy tejto otázky doplnením tretej vety v § 52 ods. 2 Obč. zák. zákonom č. 106/2014 Z. z.) mali na spotrebiteľské zmluvy, ktoré sa inak spravovali treťou časťou Obchodného zákonníka, použiť ustanovenia spotrebiteľského práva, teda ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce tieto vzťahy. Tieto závery sa síce týkali predovšetkým premlčania, princípy v nich uvedené však vedú k záveru o všeobecnej prednostnej aplikovateľnosti Občianskeho zákonníka vo všetkých spotrebiteľských vzťahoch pred ustanoveniami Obchodného zákonníka.

12. Podľa žalobkyňou citovaného § 330 ods. 2 Obch. zák. platilo, že plnenie peňažného záväzku sa započíta najskôr na úroky a potom na istinu, ak dlžník neurčí inak. Naopak, podľa § 566 ods. 2 Obč. zák. v znení účinnom v čase započítania výťažku dražby (5. júna 2012) sa pri čiastočnom platení peňažného dlhu započítalo plnenie dlžníka najskôr na istinu, potom na úroky, ak dlžník neurčil inak. Medzi oboma citovanými ustanoveniami existoval priamy rozpor v tom, ako sa má postupovať pri započítaní plnení na peňažný záväzok. Podľa toho, čo bolo uvedené, tak bolo potrebné v prerokúvanej veci prednostne použiť Občiansky zákonník, pretože medzi žalobkyňou a žalovanými išlo o vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy. V dôsledku toho tak bolo treba aj v tomto vzťahu prednostne použiť § 566 ods. 2 Obč. zák. a čiastočné plnenie žalovaných započítať najskôr na istinu dlhu voči žalobkyňi. Odvolací súd už len dodáva, že žalobkyňa nespochybňovala v odvolaní aplikáciu § 566 Obč. zák. (a ani § 330 Obch. zák.) aj na započítanie výťažku z výkonu záložného práva. Citované ustanovenie totiž platia stricto sensu len pre plnenie v zmysle § 559 Obč. zák., jeho účelom však je chrániť dlžníka pred nekontrolovaným rastom jeho dlhu tým, že sa najskôr amortizuje istina, čím sa zabráni jej ďalšiemu úročeniu, až potom sa uspokojia úroky a ďalšie príslušenstvo z nej nabehnuté. Niet žiadneho dôvodu, prečo by sa malo inak k dlžníkovi pristupovať v prípadoch, kedy veriteľ dosiahne uspokojenie svojej pohľadávky nie priamo plnením, ale spôsobom plnenie nahradzujúcim, keďže postavenie dlžníka a

veriteľa je v oboch prípadoch totožné a obe situácie sú kryté ochranným účelom § 566 ods. 2 Obč. zák. Spôsob naloženia s výťažkom z predaja zálohu potom možno vyvodiť predovšetkým z § 151l ods. 3 a § 151m ods. 9 a 10 Občianskeho zákonníka. Z nich vyplýva, že výťažok sa v prvom rade použije na úhradu nevyhnutne a účelne vynaložených nákladov v súvislosti s výkonom záložného práva. Následne sa z nich uspokojuje zabezpečená pohľadávka, čo je koniec koncov účelom záložného práva v zmysle § 151a Obč. zák. Uspokojenie z výťažku z výkonu záložného práva je náhradou dobrovoľného plnenia v zmysle § 559 Obč. zák. a má aj rovnaké účinky. Preto aj použitie tohto výťažku sa musí spravovať tými istými pravidlami, akými sa spravuje použitie dobrovoľného plnenia. Vzhľadom na to teda treba uzavrieť, že ak v spotrebiteľských vzťahoch veriteľ dosiahne uspokojenie svojej pohľadávky z výťažku z výkonu záložného práva, ktoré túto pohľadávku zabezpečovalo, musí sa na započítanie tohto výťažku použiť ustanovenie § 566 ods. 2 Obč. zák. a výťažok najskôr započítať na istinu zabezpečovanej pohľadávky a potom na príslušenstvo, pokiaľ dlžník neurčí inak.

13. Žalobkyňa sa v odvolaní snažila poukazovať na to, že dlžník v prerokovanej veci určil inak dohodu obsiahnutou v čl. V ods. 6 úverovej zmluvy a § 10 ods. 5 všeobecných obchodných podmienok. Podľa odvolacieho súdu však obsahom týchto ustanovení nie je určenie inak v zmysle § 566 ods. 2 Obč. zák., ale v skutočnosti dohoda o odchylnom spôsobe započítania jednotlivých plnení, bez ohľadu na vôľu dlžníka. Dlžníka teda na základe tejto dohody nemôže neurčiť nijako inak, jeho vôľa pri jednotlivých plneniach je úplne nepodstatná. Naopak, započítanie plnení bez ohľadu na vôľu dlžníka prebieha vždy spôsobom dohodnutých v jednotlivých ustanoveniach, teda vždy najskôr na poistné, potom náklady, poplatky, úroky a až nakoniec na istinu. Tieto ustanovenia zmluvy a VOP sa teda odchyľujú od § 566 ods. 2 Obč. zák. jednak tým, že v rozpore s jeho obsahom započítavajú plnenia dlžníka v opačnom poradí, ale zároveň aj v tom, že neberú žiaden ohľad na vôľu dlžníka pri jednotlivých čiastočných plneniach. Súd prvej inštancie preto správne uzavrel, že takéto odlišné dohody sa odchyľujú od zákona v neprospech spotrebiteľa, a preto sú v zmysle § 54 ods. 1 Obč. zák. neplatné. Preto súd prvej inštancie správne postupoval podľa zákonného pravidla vyjadreného v § 566 ods. 2 Obč. zák. a výťažok dražby prijatý žalobkyňou 5. júna 2012 započítal najskôr na istinu nesplatenú k tomuto dňu. V dôsledku toho bol nárok žalobkyne na istinu dôvodný len vo výške 44.736,78 € priznanej súdom prvej inštancie.

14. Nepriznanie úroku z omeškania v časti 0,99 % ročne súd prvej inštancie odôvodnil v podstate neprípustnou kumuláciou úroku a úroku z omeškania. Už z predošlého odôvodnenia je zrejmé, že súd prvej inštancie v tejto časti postupoval v čiastočnom rozpore s § 216 ods. 1 C. s. p., keď celú uplatnenú sadzbu 9,99 % považoval za úrok z omeškania a priznal ju do výšky 9 %. O to viac potom ale odporuje žalobe samotné odvolanie žalobkyne. Sama žalobkyňa totiž uplatňovala úrok z omeškania vo výške 5 % a z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že voči tejto časti nároku súd prvej inštancie nemal žiadne námietky. Žalobkyňa ale v odvolaní v podstate tvrdí, že celá sadzba 9,99 % bola dohodnutou sadzbou úrokov z omeškania v zmysle § 369 ods. 1 Obč. zák., čo odporuje jej tvrdeniam v žalobe, že úrok z omeškania je uplatnený len vo výške 5 % a vo výške 4,99 % ide o riadny úrok z úveru v zmysle § 497 a nasl. Obch. zák. Takto uplatnený odvolací argument však smeruje celkom mimo dôvodov, kvôli ktorým súd prvej inštancie nárok v rozsahu 0,99 % zamietol. Súd prvej inštancie totiž neprípustnosť takto uplatňovanej sadzby vyslovene vyvodil z neprípustnosti súbežného uplatnenia úroku aj úroku z omeškania, nie z neprípustnej dohody o výške úroku z omeškania v zmluve.

15. Aj keby však odvolací súd akceptoval, že žalobkyňa si uplatňovala celú úrokovú sadzbu 9,99 % ako úrok z omeškania a takáto sadzba bola skutočne dohodnutá v zmluve, nič by to nezmenilo na správnom závere súdu prvej inštancie, že časť 0,99 % z nej žalobkyňi nepatrí. Predovšetkým totiž, podľa toho čo bolo uvedené sa úverová zmluva medzi žalobkyňou a žalovanými najneskôr od 1. januára 2008 považovala za spotrebiteľskú zmluvu a spravovala sa predpismi účinnými od 1. januára 2008 s výnimkou vzniknutých nárokov (§ 879j Obč. zák.). Najneskôr od 1. januára 2008 tak pre vznik nárokov platilo aj ustanovenie § 54 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého sa spotrebiteľská zmluva nemohla odchyľovať od zákona v neprospech spotrebiteľa. Opäť podľa už uvedenej judikatúry Najvyššieho súdu SR to znamenalo, že na spotrebiteľskú zmluvu sa mali v prípadne rozpornej úpravy prednostne použiť ustanovenia občianskeho práva, teda aj ustanovenie § 517 ods. 2 Obč. zák. v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. Z uvedených noriem potom logicky vyplývalo, že od 1. januára 2008 nemohli vzniknúť žalobkyňi nároky v rozpore s § 54 ods. 1 Obč. zák., teda nemohol jej vzniknúť nárok z ustanovenia, ktoré sa odchyľovalo od zákona v neprospech spotrebiteľa. Ak teda čl. IV ods. 4 úverovej zmluvy a § 10 ods. 3 VOP ustanovovali zvýšenie úrokovej sadzby pre prípad omeškania o 5 % a takto celková úroková sadza pri omeškaní bola vyššia ako zákonná úroková sadzba v zmysle § 517 ods. 2

Obč. zák. a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., nebolo ju možné podľa § 54 ods. 1 Obč. zák. voči spotrebiteľovi uplatňovať. Pretože omeškanie žalovaných a tým nárok žalobkyne na úrok z omeškania v prerokúvanej veci vzniklo 20. novembra 2009, spravoval sa nárok na úrok z omeškania citovanými ustanoveniami a žalobkyňa ho teda nemohla uplatňovať vo vyššej sadzbe než vyplývalo z § 517 ods. 2 Obč. zák. a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., teda v sadzbe 9 %. Už len na koniec zostáva dodať, že žalobkyňa nesprávne aplikuje aj samotný § 369 ods. 1 Obch. zák., ktorý bol s účinnosťou od 15. januára 2009 novelizovaný a bolo doň doplnené ustanovenie, že ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy a dlžníkom je spotrebiteľ, možno dohodnúť úroky z omeškania najviac do výšky ustanovenej podľa predpisov občianskeho práva. Toto ustanovenie sa pritom podľa prechodného ustanovenia § 768f Obch. zák. (a contrario) vzťahovalo aj na omeškanie, ktoré vzniklo od 15. januára 2009 neskôr, teda aj na omeškanie vzniknuté 20. novembra 2009 (v prerokúvanej veci). Aj podľa § 369 ods. 1 Obch. zák. by teda nebolo možné prihliadať na dohodu v spotrebiteľskej zmluve, v ktorej by úrok z omeškania bol dohodnutý na viac než vyplýva z predpisov občianskeho práva, teda podľa § 517 ods. 2 Obč. zák. a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.

16. Odvolací súd sa však celkom nestotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že poplatky žalobkyni nebolo možné priznať, lebo neboli uvedené priamo v zmluve. Na základe jasného znenia čl. VI ods. 1, 2 a 5 úverovej zmluvy, na ktoré správne poukazuje žalobkyňa v odvolaní, sa jej súčasťou stali všeobecné podmienky a sadzobník poplatkov. Z tohto prejavu vôle v zmysle § 35 ods. 2 Obč. zák. vyplýva, že tieto obchodné podmienky a sadzobník poplatkov sa majú považovať za súčasť zmluvy a rovnako ako zmluva upravujú práva a povinnosti strán. Argumentácia súdu prvej inštancie (doplnená odkazmi na rozsudky niektorých krajských súdov, ktoré však nie sú rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít v zmysle čl. 2 ods. 2 C. s. p.), že sú vo formulárovej podobe, obsahujú neprehľadné množstvo iných poplatkov, je príliš zjednodušujúca a nemôže obstať ako odôvodnenie toho, prečo by v nich nebolo možné dohodnúť poplatky za (svojou podstatou) nepodstatné plnenia a výkony strán. Hoci Občiansky zákonník neobsahuje ustanovenie obdobné § 273 Obchodného zákonníka, podľa ktorého možno časť obsahu zmluvy určiť odkazom na obchodné podmienky, neznamená to ich nepoužiteľnosť v občianskoprávných vzťahoch. Existenciu všeobecných obchodných podmienok totiž možno vyvodiť z viacerých ustanovení Občianskeho zákonníka, napr. § 53a ods. 1 a § 53c ods. 1. Sám Občiansky zákonník teda predpokladá ich existenciu a záväznosť vo vzťahoch medzi účastníkmi spotrebiteľskej zmluvy, pritom ich obsah sám osebe neobmedzuje. Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka nemožno vyvodiť automatický zákaz toho, aby obsahom týchto všeobecných obchodných podmienok boli napr. aj poplatky, teda aby všeobecnými obchodnými podmienkami bol aj dokument označený ako „sadzobník poplatkov“. Takisto záver, že tieto poplatky musia byť dojednané priamo v zmluve, nemožno v tejto jednoduchosti z Občianskeho zákonníka vyvodiť. Navyše, možnosť jednostrannej zmeny poplatkov je výslovne upravená v § 53 ods. 15 písm. a) Obch. zák., v dôsledku čoho je požiadavka na výslovné dohodnutie čisto formálna a z hľadiska ochrany spotrebiteľa nemá hlbší význam.

17. Na základe uvedeného tak odvolací súd konštatuje, že ustanovenia všeobecných obchodných podmienok a sadzobníka poplatkov treba považovať za ustanovenia samotnej zmluvy. VOP žalobkyne pritom v § 13 ods. 2 výslovne oprávňovali žalobkyňu účtovať poplatok za vedenie (okrem iného) medziúverového účtu vo výške určenej v sadzobníku, ktorý si žalobkyňa v odvolacom konaní uplatňuje sumou 42 € (v zhode so sadzobníkom na rok 2012, č. I. 39 spisu). Súd prvej inštancie však správne uvažoval nad tým, či takéto ustanovenie všeobecných obchodných podmienok a sadzobníka nemôže predstavovať neprijateľnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 Obč. zák. Podľa tohto ustanovenia nesmú spotrebiteľské zmluvy obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán v neprospech spotrebiteľa (tzv. neprijateľné podmienky); to neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli individuálne dojednané. Podľa odvolacieho súdu je zrejmé, že podmienky obsiahnuté vo všeobecných obchodných podmienkach a sadzobníku poplatkov nemožno považovať za individuálne dojednané, čo už správne uviedol súd prvej inštancie a žalobkyňa tento jeho záver nenapadla. Podľa ods. 10 cit. paragrafu sa neprijateľnosť zmluvných podmienok hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy.

18. V prerokúvanej veci ustanovenia všeobecných obchodných podmienok a sadzobníka poplatkov o poplatku za „vedenie medziúverového účtu“ ukladajú dlžníkovi povinnosť platiť poplatok, za ktorý zo strany veriteľa nedostáva žiadne protiplnenie. Vedenie „mediúverového účtu“ totiž nemá pre dlžníka

žiaden praktický význam. Veriteľ vedie úverový účet pre svoje potreby, nie pre potreby dlžníka. Z ustanovení zmluvy ani všeobecných podmienok pritom nie je ani zrejmé, v čom má takéto „vedenie účtu“ spočívať, teda aké úkony veriteľa majú byť týmto poplatkom odmeňované. Podľa názoru súdu tak v prípade tohto poplatku ide o skrytý a pre dlžníka (spotrebiteľa) neprehľadný spôsob zvýšenia úrokového výnosu inak než priamym vyjadrením vo výške úrokovej sadzby. Takéto ustanovenie tak celkom jednoznačne zakladá pre veriteľa nárok na ďalšiu peňažnú výhodu voči dlžníkovi, teda spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Ide teda o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je podľa § 53 ods. 5 Obč. zák. neplatná. Tomuto záveru nebráni ani to, že tu ide o otázku primeranosti ceny v zmysle § 53 ods. 1 Obč. zák., pretože otázka primeranosti ceny je vylúčená z posudzovania ako neprijateľnej zmluvnej podmienky len na predpokladu, že je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Súdny dvor Európskej únie vo svojej judikatúre (napr. rozsudok z 20. septembra 2017, Ruxandra Paula Andriciuc a i. proti Banca Românească SA, C-186/16, ods. 43 až 45) už uviedol, že požiadavka transparentnosti zmluvných podmienok by nemala byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska, ale naopak, vzhľadom na to, že systém ochrany zavedený uvedenou smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, najmä pokiaľ ide o úroveň informovanosti, táto požiadavka jasného a zrozumiteľného formulovania zmluvných podmienok (teda transparentnosti) sa musí chápať široko. Má sa preto chápať tak, že stanovuje aj to, aby zmluva transparentným spôsobom vyjadrovala konkrétne fungovanie mechanizmu, na ktorý sa odvoláva dotknutá podmienka, ako aj prípadne vzťah medzi týmto mechanizmom a mechanizmom stanoveným ostatnými podmienkami, aby bol tento spotrebiteľ schopný na základe presných a zrozumiteľných kritérií posúdiť ekonomické dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú. Podľa názoru odvolacieho súdu však zo žalobkyňou citovaných ustanovení všeobecných obchodných podmienok alebo sadzovníka poplatkov nevyplýva nič, z čoho by spotrebiteľ mohol posúdiť, za čo (za aké výkony a služby veriteľa) sú dohodnuté tieto poplatky a aký je ich ekonomický význam pre plnenie zmluvy zo strany spotrebiteľa. Nemožno ich teda považovať za vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne. Argumentácia ustanovením § 9 ods. 10 zákona č. 129/2010 Z. z. tu nemôže mať miesto už preto, že úverová zmluva v prerokovanej veci bola uzavretá 30. októbra 2007 a podľa § 25 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. sa právne vzťahy vzniknuté zo zmlúv uzavretých pred 11. júnom 2010 spravujú dovtedajšími predpismi, nie uvedeným zákonom.

19. Zo všetkých uvedených dôvodov tak odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene vytýka súdu prvej inštancie, že nesprávne určil výšku dlžnej istiny po započítaní výťažku dražby a nesprávne nepriznal úrok z omeškania vo výške 0,99 % ročne ani poplatok za vedenie účtu v sume 42 €. Jeho rozsudok je tak v napadnutej časti vecne správny, preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil (výrok I).

20. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 257 v spojení s § 396 C. s. p., keď plne úspešným žalovaným, ktorí by inak mali nárok na ich náhradu podľa § 255 ods. 1 § 396 C. s. p., žiadne trovy nevznikli (výrok II).

21. Rozhodnutie prijal senát jednomyseľne (3 : 0).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok ustanovených v § 420 a § 421 C. s. p. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozsudku na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /dovoliacie dôvody/ a čoho sa dovolateľ domáha (dovoliací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ak nejde o prípady § 429 ods. 2 C. s. p. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.